

Rod i vandløbebene

v. Niels Åge Skovbo, vandstjernerne, kratlusker...

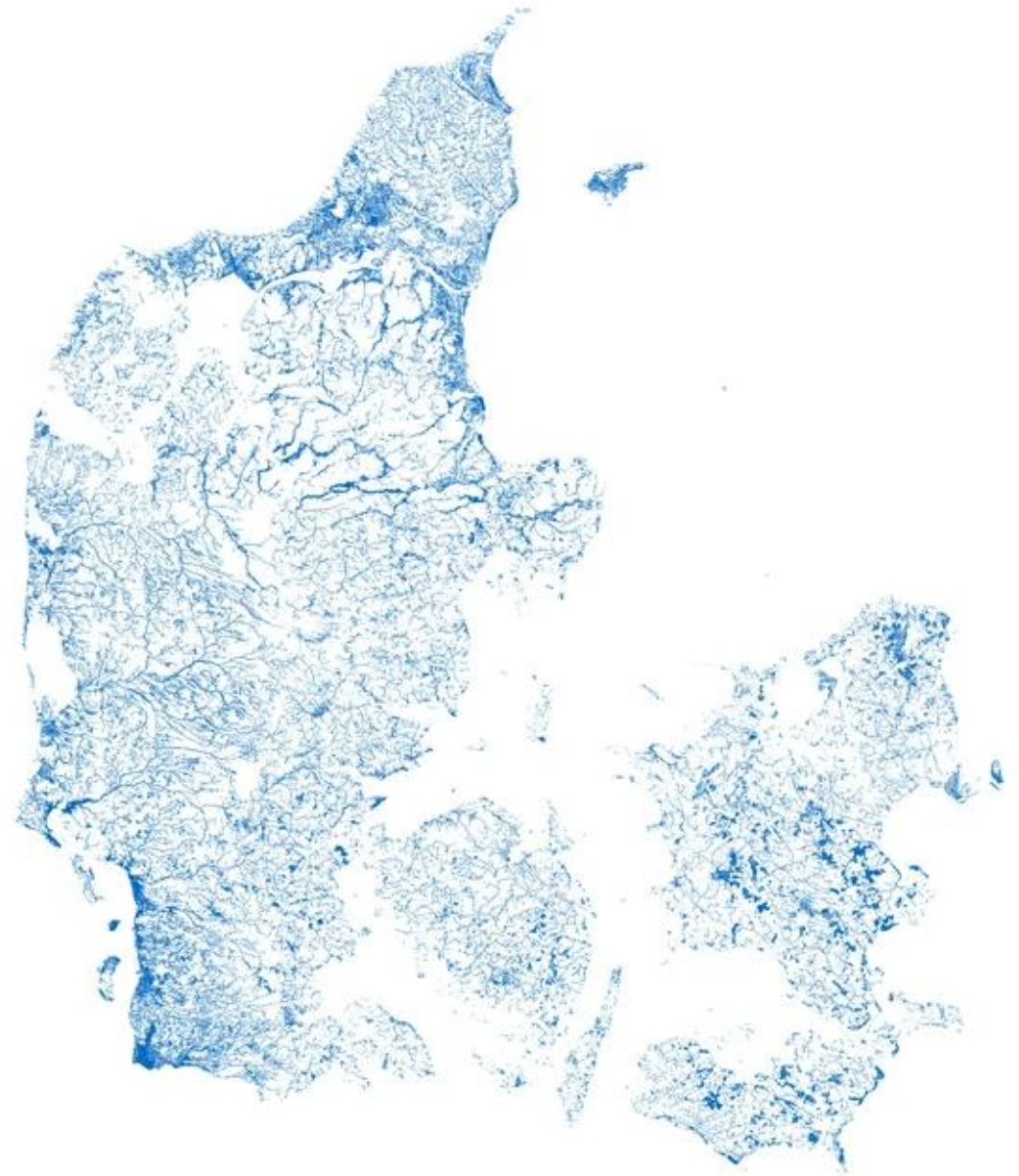
Hvor kommer vi fra

- Istiden for 15.000 år siden
- 2-3 kilometer tykt islag
- Grus og sten fra Norge
- Smeltevandsfloder
- Ådale
- Sten og grus blev tilbage

De danske vandløb

- **Ca. 70-85.000 kilometer vandløb**
- **Naturlige korridorer for faunaen**
- **Brugt til afledning af overflade vand**
- **19.000 kilometer vandløb er målsat**
- **Vandområdeplaner, EU**

Kultivering

- Landbruget krævede plads
- Dræning
- Pumpestationer
- Udretning/nedgravning af vandløb
- Mange små bække lagt i rør
- Mølledrift og dambrug
- I dag = dræn-spulning
- Jordsætning 0,5-2,0 cm pr år.

Et effektivt og "glat" vandløb

Let at oprense

Ingen sten og grøde der kan bremse vandet

(uddrag fra Hedeselskabets vandløbs manual)

Kultivering

- Landbruget krævede plads
- Dræning

Kultivering

- Landbruget krævede plads
- Dræning
- Moderne dræning

Der er gang i dræningen i disse år – ikke mindst på grund af generelt større nedbørsmængder.

Kultivering

- Landbruget krævede plads
- Dræning
- Moderne dræning
- Max effektivt
- 20 m. mellemrum mellem dræn

Figur 9. Eksempel på projekt hvor drænene er ført til brønd

Kultivering

- Stor påvirkning af urbanisering
- Befæstede arealer
- Tagrender, P-pladser
- Nedstrøms med skidtet

” bonde må ej overfløde
nedstrøms bondes ager”

• Gamle jyske lov.

Så er vandløbet slynget. Foto
august 2014: Casper Tybjerg

50-80 % af Dk er drænet
80 % af alle vandløb er kultiverede

Det naturlige vandløb

- Mæandrere ca. 1:7
- Ligger højt i terræn
- Vandet kan sprede sig i engen
- Den våde eng holder på vandet

Det naturlige vandløb

- **Stort indhold af STORE sten**
- **Meget grus**
- **Træer langs vandløbene**
- **Meget høj biodiversitet**

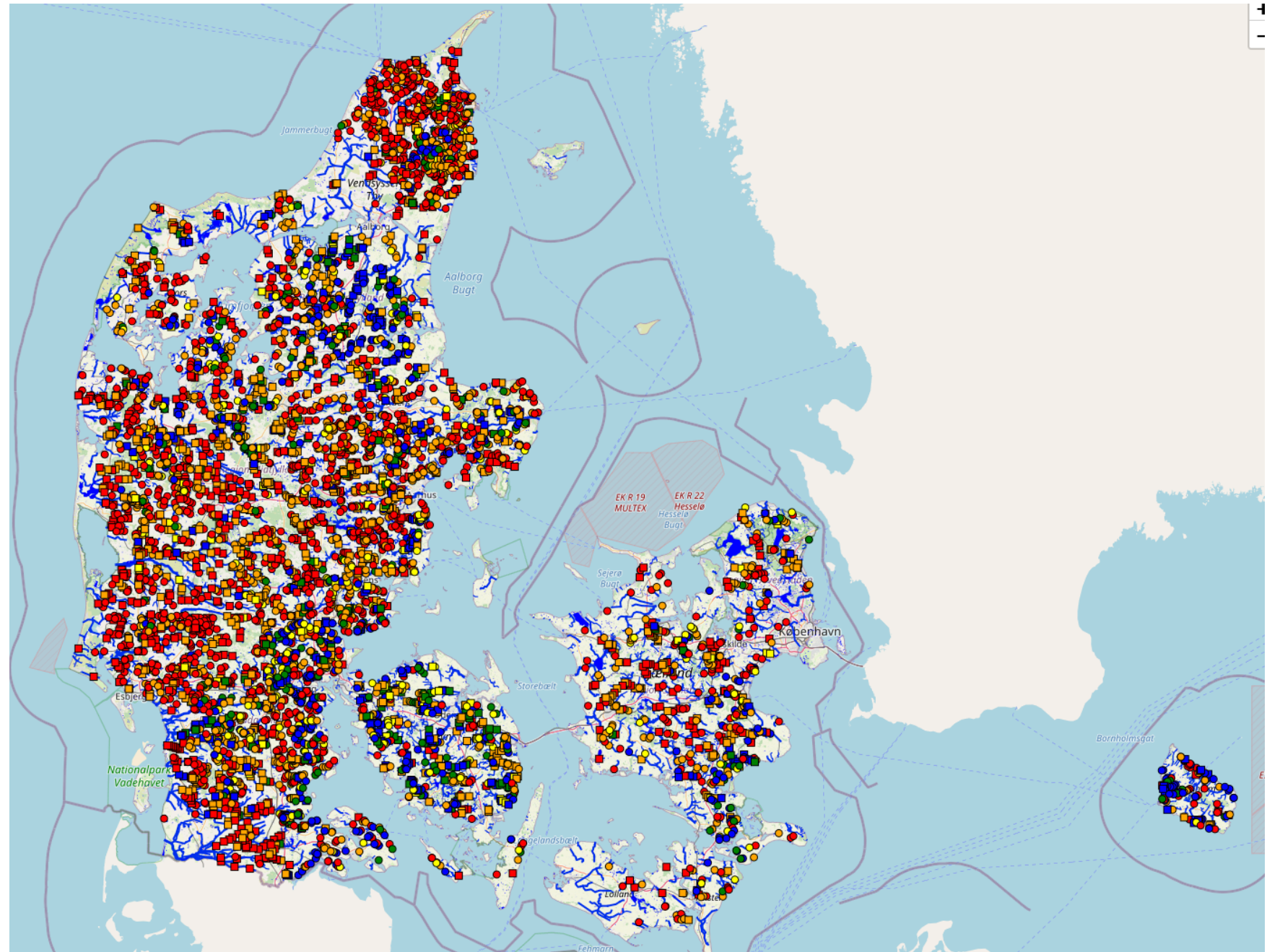

Ikke blot fisk

Variation giver et naturligt vandløb
- med en masse rod i vandløbene 😊

Ørredkortet DTU Aqua

- Blå = meget god tilstand
- Grøn = god tilstand
- Røde = ingen fisk
- 2027 = alle være grønne

De små bække er vigtige

- Lavt vand
- Højt fald (det klukker)
- Meget grus
- Træer langs vandløbene
- Børnehaven for fisk

Insekterne er vigtige (mad til fiskene og fuglene)

De kræver:

- Dødt ved
- Store sten
- Vandplanter
- Varieret bundsubstrat
- Træer

Fiskene (vigtig indikator)

De kræver:

- **Dødt ved**
- **Store sten**
- **Vandplanter**
- **Varieret bundsubstrat**
- **Træer**

Roderi = variation

- Store træer og grene
- Kæmpe sten = grensamler
- Plads til "parkering" af sand
- Insekter skal op og ned
- Plads til vipstjert, vandstær m.fl
- = Naturen er et' stort rod

Hvordan kommer vandløbene retur til noget
NATURLIGT

Vandløbs-restaurering (naturgenopretning)

Det kræver:

- Grus

Vandløbs-restaurering (naturgenopretning)

Det kræver:

- Grus
- Dødt ved

Vandløbs-restaurering (naturgenopretning)

Det kræver:

- Grus
- Dødt ved
- STORE sten

Vandløbs-restaurering (naturgenopretning)

Det kræver:

- **Grus**
- **Dødt ved**
- **STORE sten**
- **Vandplanter**

Vandløbs-restaurering (naturgenopretning)

Det kræver:

- Grus
- Dødt ved
- STORE sten
- Vandplanter
- Træer (Rødel)

Gode vandløbsplanter

- Sødergræs, skjul og brinksikring

Gode vandløbsplanter

- Sødergræs, skjul og brinksikring
- Ærenpris, skjul & insektmad

Gode vandløbsplanter

- Sødergræs, skjul og brinksikring
- Ærenpris, skjul & insektmad
- Vandstjerne. Grønt om vinteren

Gode vandløbsplanter

- Sødergræs, skjul og brinksikring
- Ærenpris, skjul & insektmad
- Vandstjerne. Grønt om vinteren
- Smalbladet mærke. Skjul & mad

Gode vandløbsplanter

- Sødergræs, skjul og brinksikring
- Ærenpris, skjul & insektmad
- Vandstjerne. Grønt om vinteren
- Smalbladet mærke. Skjul & mad
- Vandranunkel. Strømrender.

Gode vandløbsplanter

Lette løsninger

Og de besværlige

Hvem restaurerer?

- Lokale lystfiskeforeninger
- Flere vandløbsgrupper
- Danmarks Sportsfiskerforbund

Rediger

Vandstjerne

Offentlig gruppe · 433 medlemmer

19

+ Inviter

Debat

Begivenheder

Medier

Filer

Personer

Søg viden

- DTU Aqua, www.fiskepleje.dk
- Fiskeplejekonsulenter
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Gruspulje
- Restaureringskursus

Hvordan kommer DN i gang?

- Team op med lystfiskerne m.fl.
- Lav fælles arrangementer = nye medlemmer
- Lokale borgerforeninger
- Skoler, spejder, idrætsforeninger, jæger, DOF
- Tænk måske også i erhverv.
- Landboforeninger etc.
- Den lokale kommune kan være behjælpelig.

Grib skovlen!

Kom og hjælp med at få ørreder i bækken

Aarhus Kommune har i sommeren 2014 restaureret den nederste del af Hovedgrøften midt i Beder by, men nu er turen kommet til den øvre del, hvor der skal udlægges gydegrus og skjulesten til gavn for bækkens fisk og smådyr. Projektet udføres i et samarbejde mellem frivillige vandløbsentusiaster fra lokale lystfiskerforeninger og Aarhus Kommune og alle interesserede borgere inviteres til at komme forbi og hjælpe med at forbedre de fysiske forhold i vandløbet. Sten og grus ligger klar ved vandløbet og der vil være erfarne vandløbsfolk der kan vise, hvordan man laver den optimale gydebanke og det bedste skjulested for ørrederne. Der kan garanteres sved på panden og inspirerende indsigt i ørredernes liv i den lille bæk. Om alt går vel vil der allerede til vinter kunne observeres store havørreder på de udlagte gydebanker og til foråret vil bækken atter vrimle med nyklækket ørredyngel.

Vi håber at du og din familie eller venner kigger forbi. Vi har brug for al den arbejdskraft vi kan samle!

Med venlig hilsen
Østjyske Lyst- og fritidsfiskere & Aarhus Kommune

Yderligere info kontakt: Center for Miljø og Energi, Bjarke Dehli, 8940 5036, bid@aarhus.dk

P.S. Husk gummistøvler og beklædning efter vejrforholdene og medbring gerne en skovl.

Dato: 19.9.15 kl. 10.00-15.00
Arrangør: Østjyske Lyst og Fritidsfiskere (ØLF) og Aarhus Kommune
Mødested: Ved den røde bro midt i Engdalgårdsparken (Bagved Beder Landevej 17)
Parkering: Langs Beder Landevej

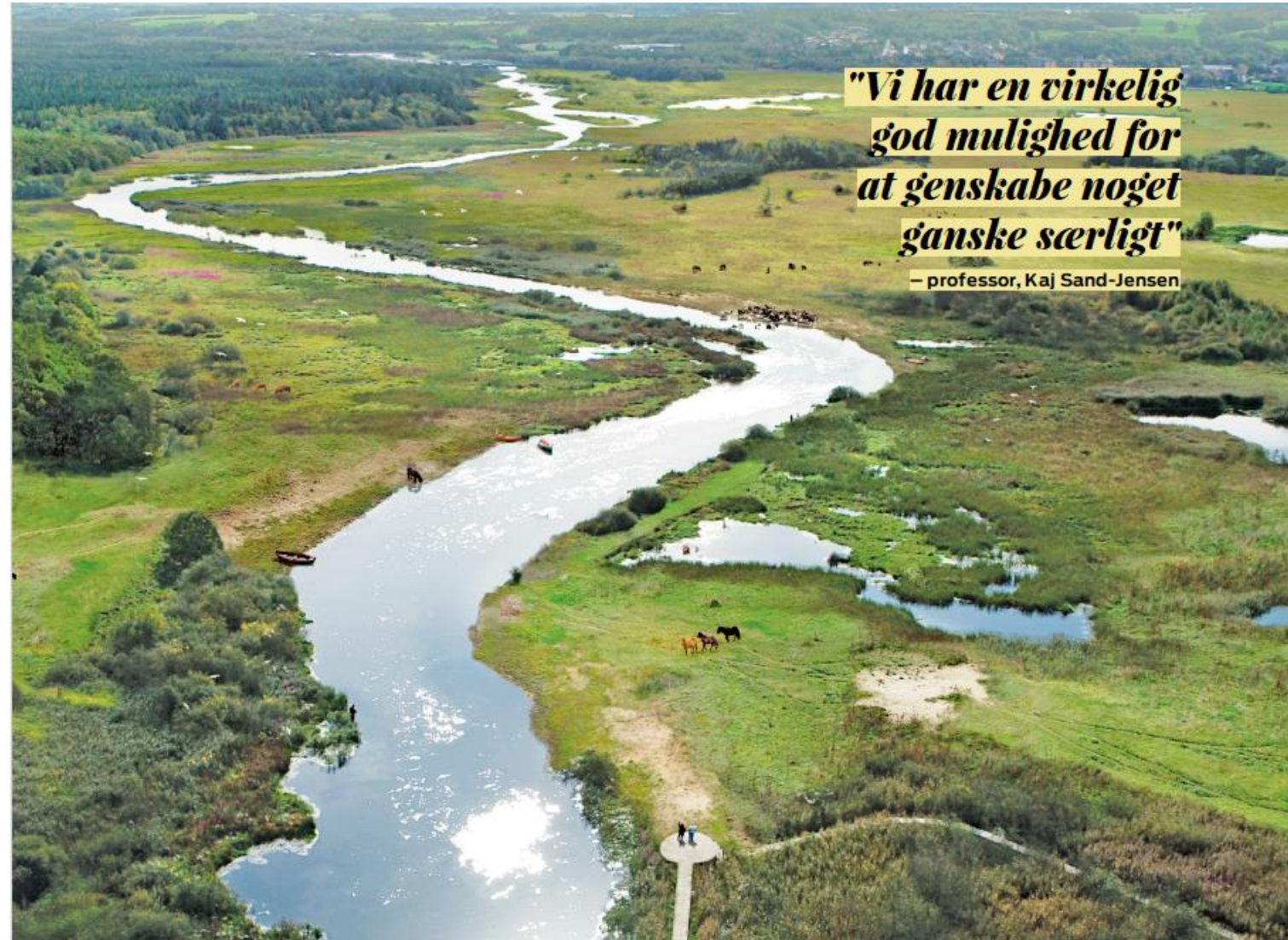

60 frivillige, 120 m³ grus, 3 timer 😊

Fremtiden

- 100.000 hektar lavbunds jord ud af drift (4-600.000)
- 300.000 hektar skal omdrænes
- EU naturgenopretning = 20%
- Målsætningsopfyldelse EU = 2027
- Ændring af hektarstøtte
- Folkeligt ønske om mere natur
- Borgerinddragelse – vi hjælpes ad

*"Vi har en virkelig
god mulighed for
at genskabe noget
ganske særligt"*

– professor, Kaj Sand-Jensen

Tak for opmærksomheden!